

Ministerstwo Zdrowia

Zespół do spraw przeciwdziałania oszustwom i korupcji w ochronie zdrowia

Potencjalne formy i obszary występowania oszustw i korupcji w ochronie zdrowia

Forma oszustw i korupcji	Rodzaj działania/zaniechania	Uczestnicy
Sfera świadczenia usług zdrowotnych		
<p>Nieformalne opłaty za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - świadczenia zdrowotne udzielane pacjentom w ramach obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego; - dostęp do świadczeń zdrowotnych w publicznej służbie zdrowia (np. szybsze przyjęcie do szpitala, przyspieszenie zabiegu, skrócenie kolejki do leczenia, uzyskanie skierowania na leczenie, badania, konsultacje, otrzymanie trudnodostępnych produktów leczniczych i wyrobów medycznych lub określonych przez pacjenta, w tym niezwiązanych z chorobą pacjenta, bardziej rzetelną, troskliwą opiekę, itp.); - wydawanie zaświadczeń o stanie zdrowia (choroby) niezgodnych ze stanem faktycznym, stanowiących podstawę do wyłudzenia nienależnych świadczeń (zwolnienia z pracy i otrzymywanie zasiłku chorobowego, zwolnienia ze służby wojskowej, skrócenie kary więzienia lub uniemożliwienie jej odbycia, uzyskanie prawa pobytu w Polsce przez cudzoziemców, wyłudzenie rent chorobowych lub urlopów zdrowotnych, itp.).	Łapownictwo czynne Łapownictwo bierne	Pacjenci – świadczeniodawcy

Forma oszustw i korupcji	Rodzaj działania/zaniechania	Uczestnicy
<p>Nakłanianie przez pracowników publicznej ochrony zdrowia do skorzystania przez pacjenta z wizyty w prywatnym gabinecie lekarskim, celem kontynuacji dalszego leczenia w publicznym zakładzie opieki zdrowotnej lub nakłanianie pacjentów do leczenia się w ogóle w ich prywatnych gabinetach.</p> <p>Zlecenie badań i procedur, co do których nie zaistniały wskazania medyczne, celem uzyskania korzyści finansowych.</p> <p>Zaniechanie świadczenia niezbędnej opieki medycznej lub obniżenie jej jakości do nieakceptowanych standardów w celu uzyskania korzyści.</p> <p>Konieczność zakupu przez pacjenta przebywającego w szpitalu produktów leczniczych i wyrobów medycznych, które powinien zapewnić szpital.</p> <p>Działanie fundacji na terenie szpitala, niezgodnie z przepisami prawa, na rzecz której przyjmowane są wpłaty od pacjentów leczonych w ramach obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego.</p>	<p>Nakłanianie do określonych zachowań lub oszustwa w celu uzyskania korzyści majątkowych</p>	<p>Pacjenci – świadczeniodawcy</p>
<p>Oплаты nieformalne za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podjęcie decyzji przez płatnika o refundacji (poza przyjętymi kryteriami) kosztów zakupu sprzętu ortopedycznego, środków pomocniczych i leczniczych środków technicznych; - przyśpieszenie realizacji skierowania do sanatorium lub skierowanie do określonej miejscowości przez płatnika; - rozstrzygnięcie przez NFZ na korzyść ubezpieczonego decyzji indywidualnych w sprawach z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego. 	<p>Łapownictwo czynne Łapownictwo bierne</p>	<p>Pacjenci – NFZ</p>
<p>Oплаты nieformalne za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyznanie świadczeniodawcy kontraktu z NFZ wyższego niż należny, uzyskanie z NFZ określonej ceny za udzielane świadczenia; - akceptowanie przez płatnika oszustw rozliczeniowych, w celu uzyskania korzyści majątkowych. 	<p>Łapownictwo czynne Łapownictwo bierne</p>	<p>Świadczeniodawcy – NFZ</p>

Forma oszustw i korupcji	Rodzaj działania/zaniechania	Uczestnicy
Oszustwa przy rozliczeniach usług medycznych (za usługi niewykonane, za pacjentów nieistniejących, nieuzasadnione wydłużanie procesu hospitalizacji, nieuzasadnione łączenie procedur przy ich rozliczaniu, kwalifikowanie i rozliczanie usług droższych niż faktycznie wykonane).	Oszustwa	Świadczeniodawcy – NFZ
Oszustwa przy rozliczaniu refundowanych produktów leczniczych.	Oszustwa	Apteki – NFZ
Nielegalne opłaty za wydanie pozwoleń, decyzji przez właściwe organy (służby kontrolne, inspekcje i inne).	Łapownictwo czynne Łapownictwo bierne	Świadczeniodawcy – właściwe organy administracji publicznej
Wykorzystywanie zasobów, w tym majątkowych (np. aparatury medycznej) publicznej służby zdrowia do świadczenia usług pacjentom prywatnym. Kradzież przez pracowników w publicznych zakładach opieki zdrowotnej produktów leczniczych, wyrobów medycznych i innych rzeczy na użytek własny lub na świadczenie prywatnych usług medycznych.	Wykorzystywanie mienia publicznego do osiągnięcia prywatnych korzyści majątkowych (także kradzież)	Świadczeniodawcy, personel publicznej służby zdrowia
Przetwarzanie i nielegalne udostępnianie danych osobowych pacjentów przez świadczeniodawcę.	Handel informacją medyczną	Świadczeniodawcy, personel publicznej służby zdrowia – podmioty gospodarcze
Sfera zaopatrzenia ochrony zdrowia		
Nielegalne opłaty (lub w formie ukrytej opłaty) za: - „lobbing” w sferze zaopatrzenia w ochronie zdrowia na rzecz wyboru określonego ” przedmiotu dostawy, w tym produktu leczniczego, wyrobu medycznego; - przepisywanie na recepty pacjentom produktów leczniczych, wyrobów medycznych określonej firmy.	Łapownictwo czynne Łapownictwo bierne	Zaopatrzenie w ochronie zdrowia (w tym sektor farmaceutyczny) – pracownicy medyczni

Forma oszustw i korupcji	Rodzaj działania/zaniechania	Uczestnicy
<p>Przeprowadzanie w godzinach pracy w publicznej służbie zdrowia ankiet, sondaży na rzecz firm zajmujących się wytwarzaniem lub obrotem lekami.</p>	<p>Wykorzystywanie mienia publicznego do osiągnięcia prywatnych korzyści majątkowych</p>	<p>Zaopatrzenie w ochronie zdrowia (w tym sektor farmaceutyczny) – pracownicy medyczni</p>
<p>Reklamowanie produktów leczniczych, wyrobów medycznych, niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.</p> <p>Publikowanie prac naukowych, zamawianych przez firmy farmaceutyczne, których wynik także jest zamówiony lub autoryzowanie przez lekarzy artykułów przygotowanych przez firmy farmaceutyczne.</p> <p>Korzystanie z wyjazdów i szkoleń sponsorowanych przez firmy farmaceutyczne, bądź inne działające na rynku ochrony zdrowia, przyjmowanie upominków w zamian za promowanie lub wypisywanie na receptę produktów leczniczych, wyrobów medycznych tych firm.</p> <p>Bezpłatne przekazywanie przez firmę produktów leczniczych (preparatów nier refundowanych, kosztownych, często podtrzymujących życie), a następnie w trakcie kuracji wycofanie się ze sponsoringu, co uzależnia lekarza i pacjenta od „sponsora”.</p> <p>Zlecenie przez firmy farmaceutyczne badań, które pod pretekstem oceny działań niepożądanych, mają na celu jedynie wprowadzenie i utrzymanie danego leku na rynku.</p> <p>Kompleksowe wyposażenie gabinetów lekarskich przez dostawców, którzy najczęściej poprzez prezentację swoich produktów oraz nieformalne zobowiązanie środowiska medycznego, oczekują przyszłych wpływów finansowych.</p>	<p>Nakłanianie do określonych zachowań lub oszustwa w celu uzyskania korzyści majątkowych</p>	<p>Zaopatrzenie w ochronie zdrowia (w tym sektor farmaceutyczny) – pracownicy medyczni</p>

Forma oszustw i korupcji	Rodzaj działania/zaniechania	Uczestnicy
<p>Podpisywanie droższych, obarczonych błędami, kontraktów przez zakłady opieki zdrowotnej na dostawy w zamian za korzyści majątkowe od dostawców.</p> <p>Tolerowanie niskiej jakości dostarczanego wyposażenia czy usługi przez zakłady opieki zdrowotnej w zamian za korzyści majątkowe od dostawców.</p> <p>Przyjmowanie wyrobów medycznych w formie darowizny dla zakładu opieki zdrowotnej w zamian za kupowanie w tych firmach odczynników chemicznych po zawyżonych cenach.</p> <p>Udzielanie przez zakłady opieki zdrowotnej zamówień publicznych niezgodnie z przepisami prawa, w celu uzyskania korzyści finansowych.</p>	<p>Łapownictwo czynne</p> <p>Łapownictwo bierne</p>	<p>Zaopatrzenie w ochronie zdrowia (w tym sektor farmaceutyczny) – kadra kierownicza i inni pracownicy ochrony zdrowia</p>
<p>Reklamy, ulotki zawierające opisy działania produktu leczniczego, wyrobu medycznego i produktu biobójczego bardziej korzystne niż wynika to ze stanu faktycznego (w tym leków recepturowych).</p> <p>Nagradzanie pacjentów w formie upominków rzeczowych, środków finansowych przez apteki w zamian za dokonywanie u nich zakupów leków refundowanych ze środków publicznych.</p>	<p>Nieuczciwa, wprowadzająca w błąd informacja lub reklama</p>	<p>Zaopatrzenie w ochronie zdrowia (w tym sektor farmaceutyczny) – pacjenci</p>
<p>Zmowy między dostawcami sprzętu medycznego a firmami farmaceutycznymi, których skutkiem jest konieczność korzystania z wyrobów określonej firmy farmaceutycznej przy eksploatacji sprzętu medycznego.</p> <p>Zmowy dostawców produktów leczniczych dla utrzymania lub uzyskania wysokiej ceny produktów leczniczych, wyrobów medycznych.</p>	<p>Praktyki monopolistyczne (czyny nieuczciwej konkurencji)</p>	<p>Zaopatrzenie w ochronie zdrowia (w tym sektor farmaceutyczny)</p>
Sfera regulacji		
<p>Kreowanie zapotrzebowania na wyroby oferowane przez firmy zaopatrujące ochronę zdrowia i wywieranie wpływu (także przez środki masowego przekazu) na osoby współtworzące katalog procedur, które kontraktuje NFZ (pracownicy NFZ, konsultanci).</p> <p>Wpływ firm zaopatrujących ochronę zdrowia na wdrażanie przez Narodowy Fundusz Zdrowia tzw. programów lekowych i realizację procedur „niestandardowych” (tzw. farmakoterapia niestandardowa).</p>	<p>Praktyki monopolistyczne (czyny nieuczciwej konkurencji)</p>	<p>Zaopatrzenie w ochronie zdrowia (w tym sektor farmaceutyczny) – NFZ</p>

Forma oszustw i korupcji	Rodzaj działania/zaniechania	Uczestnicy
<p>Nielegalne opłaty za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozytywne decyzje właściwych organów umożliwiające obrót i rejestrację produktów leczniczych, wyrobów medycznych i produktów biobójczych; - pozytywne decyzje właściwych organów dotyczące wprowadzania leków na listy leków refundowanych. 	<p>Łapownictwo czynne Łapownictwo bierne</p>	<p>Zaopatrzenie w ochronie zdrowia (w tym sektor farmaceutyczny) – właściwe organy administracji publicznej</p>
<p>Przedkładanie przez firmy zaopatrujące ochronę zdrowia wyników badań klinicznych produktów leczniczych, wyrobów medycznych, itd. niezgodnych ze stanem faktycznym, w celu uzyskania właściwych pozwoleń.</p> <p>Używanie sfalszowanych pozwoleń na obrót produktami leczniczymi, produktami biobójczymi oraz fałszowanie certyfikatów, deklaracji zgodności lub innych zaświadczeń.</p>	<p>Fałszerstwo</p>	<p>Zaopatrzenie w ochronie zdrowia (w tym sektor farmaceutyczny) – właściwe organy administracji publicznej</p>
<p>Niedokonywanie zgłoszeń niepożądanych działań produktu leczniczego, poprzez zaniedbania lub celowe działania mające na celu osiągnięcie korzyści majątkowych.</p>	<p>Niedopełnienie obowiązków (nieumyślne lub umyślne)</p>	<p>Zaopatrzenie w ochronie zdrowia (w tym sektor farmaceutyczny) – właściwe organy administracji publicznej</p>
Sfera zarządzania		
<p>Opłaty nieformalne za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcie do pracy i możliwość kontynuacji dalszego zatrudnienia w zakładzie opieki zdrowotnej; - możliwość podwyższania kwalifikacji zawodowych (np. uzyskanie specjalizacji). 	<p>Łapownictwo czynne Łapownictwo bierne</p>	<p>Kierownictwo zoz – pracownicy zoz</p>

Forma oszustw i korupcji	Rodzaj działania/zaniechania	Uczestnicy
Brak skutecznej i efektywnej kontroli nad przepływem środków finansowych w jednostce, brak procedur kontroli finansowej, niewłaściwie funkcjonujący audyt wewnętrzny.	Słabość kontroli wewnętrznej i audytu.	Kierownictwo zoz – pracownicy zoz
Brak kryteriów dostępu do publicznych środków finansowych, nierówność w dostępie do informacji.	Brak przejrzystości procedur	Kierownictwo zoz – podmioty gospodarcze

Warszawa, wrzesień 2007 r.